

بنام خدا

استاد؛ دکتر نسیم بهرامی

دانشجو؛ مریم عابدینی

پاییز ۹۵

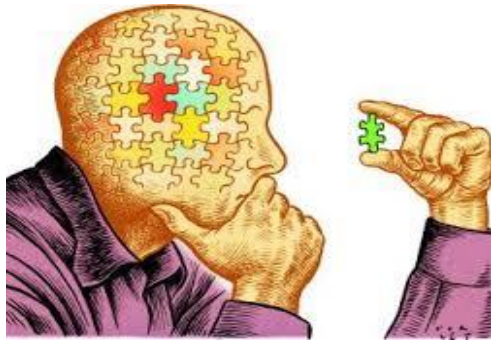
❖ **نقد:** در فرهنگ نامه دهخدا، جدا کردن خوب و سره از بد و ناسره و همچنین به معنی تشخیص معایب و محاسن یک اثر می باشد.

❖ **تفکر نقادانه:** توانایی تحلیل اطلاعات و تجارب است.

❖ **WHO:** مهارت‌های زندگی، مجموعه ای از توانمندی هایی است که یادگیری آنها به سازگاری و رفتارهای مثبت و سازنده منجر میشود و فرد با کمک آنها به گونه ای موثر با چالش‌های روزمرهء زندگی، مقابله میکند که تفکر نقادانه یکی از این مهارت‌هاست.

آموزش این مهارت در بین اقشار مختلف جامعه، بخصوص (نوجوانان و جوانان) بسیار ضروری است.

تاریخچه:

❖ **سقراط:** اولین بار ۲۵۰۰ سال قبل، تفکر نقادانه را مطرح کرد، وی همواره پرسشهای عمیق (امروزه نقادانه) را برای افزایش آگاهی، به مردم، توصیه میکرد که به سوال سقراطی معروف شده بود.

❖ **قرون وسطی:** تولمس آکویناس (تفکر سیستماتیک)

❖ **رنسانس:** فرانسیس بیکن (کتاب پیشرفت یادگیری)

❖ **عصر حاضر:** رنه دکارت (کتاب قوانین هدایت ذهن)

❖ **دین اسلام:** سوره نحل، آیه ۱۲۵ و گفتار علی (ع) و...

تعاریف و مفاهیم:

❖ تفکر نقادانه، یکنوع روند فکری منظم است که بطور فعال و ماهرانه، به استدلال و ارزیابی اطلاعات موضوع مورد نظر (جنبه مثبت یا منفی)، می پردازد.

❖ تفکر نقادانه، تفکری آگاهانه و دارای نظم است که تلاش میکند با رعایت شرط انصاف، در بالاترین سطح کیفیت، زوایای موضوع مورد نظر را بررسی کند.

قدرت تفکر و نیروی منطق و ارزیابی انسان، مهمترین سلاح او در برابر مشکلات است.

انواع تفکر: اقتصادی، فلسفی، اخلاقی، نقادانه و...

اصول تفکر نقادانه:

۱. توجه دقیق به آنچه به شما گفته یا از شما درخواست میشود.
۲. در مورد آنچه برایتان مشخص نیست، سوال کنید.
۳. افکار، عقاید و نظرات دیگران را نیز در نظر بگیرید.
۴. در جستجوی دلایل، شواهد، مدارک (تایید یار) کننده موضوع مورد نظر، باشید.
۵. تعهد فکری، برای استفاده از مهارت خویش را داشته باشید.
۶. از تفکر اگر... آنگاه... استفاده کنید.
۷. سعی کنید انعطاف پذیر باشید.

نکته مهم: فرد باید بتواند، واقعیت‌ها را از افکار، حدسیات و ذهنیات، جدا کند.

اجزای تفکر نقاد:

۱. تفکر فعال، داشته باشیم
۲. بررسی دقیق موقعیت‌ها با سوالات حساب شده
۳. بررسی دقیق هر موقعیت، از دیدگاه‌های مختلف
۴. درباره عقایدمان، به شیوه‌ای، سازمان شده صحبت کنیم
۵. استفاده‌ی فعالانه، از هوش، اطلاعات و توانایی‌هایمان، برای برخورد موثر با موقعیت‌های زندگی
۶. داشتن تفکر فعال بجای تفکر منفعل
۷. توانایی پرسش سوالات مرتبط و مناسب، برای بررسی موقعیت‌های مختلف

انواع سوالات:

❖ سوال های اطلاعاتی

❖ سوالهای تفسیری

❖ سوال های تحلیلی

❖ سوال های ترکیبی

❖ سوال های ارزیابی

❖ سوال های کاربردی

❖ سوالات مربوط به اطلاعات: در صد تعیین اطلاعات پایه ای درباره ی موقعیتهای هستند و با استفاده از کلماتی (چه کسی، کی، کجا، چطور، چه و...) پرسیده می شوند.

❖ سوالات تفسیری: در صد کشف روابط (زمانی، علی و...) بین عقاید یا حوادث هستند.

Type equation here.

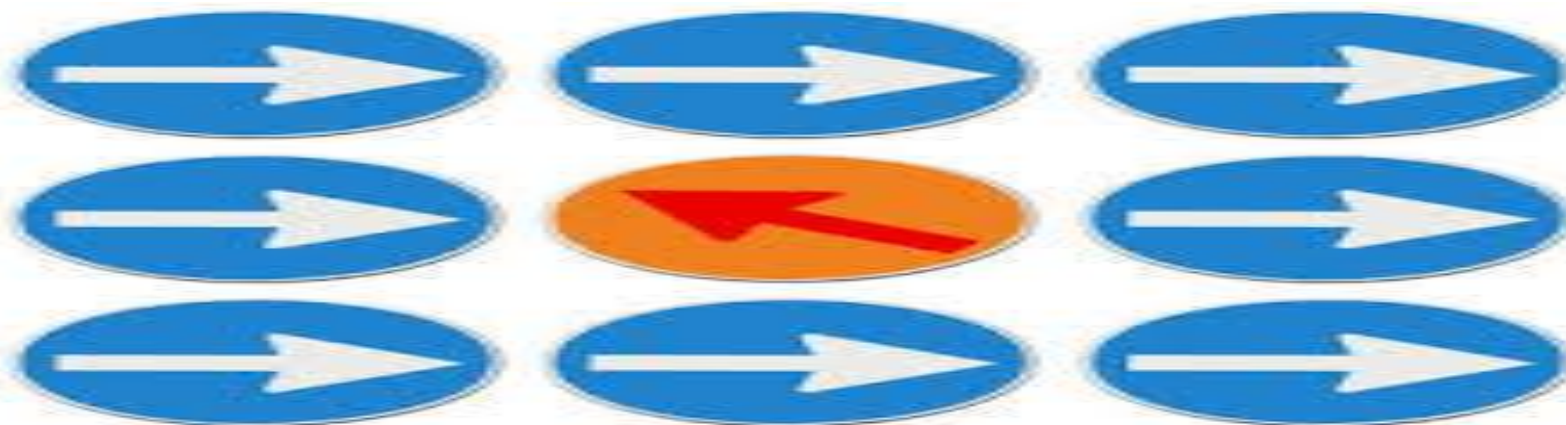
❖ سوالات تحلیلی: در صد مشخص نمودن اجزای تشکیل دهنده ی یک فرآیند یا موقعیت و درک روابط این اجزاء با کل آن هستند.

❖ سوالات ترکیبی: در صد ترکیب نظرات، برای رسیدن به یک کلیت یا نتیجه گیری اند.

❖ سوالات ارزیابی: درصددارزش گذاری، اعتبار و حقیقت
امورند تا به مادر قضاوت آگاهانه و تصمیم گیری، کمک کنند.

❖ سوالات کاربردی: این سوالات به ما کمک می
کنند تا از اطلاعات و مفاهیمی که در یک موقعیت، بدست می
آوریم، در موقعیتهای دیگر، نیز استفاده کنیم.

کاربرد تفکر نقادانه:

- ❖ کمک به جمع آوری اطلاعات اساسی
- ❖ تشخیص پیشنهادهای سالم از ناسالم
- ❖ درک بهتر واقعیتها و دوری از حدس و گمان
- ❖ پیش بینی درست تر اعمال و رفتار
- ❖ در نهایت، پیشگیری از آسیبهای روانی-اجتماعی، خصوصاً در گروههای آسیب پذیر (جوانان)

فواید تفکر نقادانه:

۱. ذهن بدون ابهام (فرانکلین روزولت)
۲. توانایی تامل در تصمیمات (مهارت نه گفتن)
۳. صرفه جویی در زمان
۴. گرفتن تصمیمات موثر (کارمندی با قصد ارتقا)
۵. متمایز کردن احساسات و عقلانیت

معایب تفکر نقادانه:

۱. خودخواهانه و آرمان گرایانه (اغلب)
۲. تابوشکنی و رنجش دیگران (گاهی)

تفکر نقادانه چه چیزی نیست:

❖ بی احترامی یا بی توجهی به بزرگان

❖ عصبانیت و پرخاش

❖ بدبینی و بی اعتمادی

❖ جنگ

❖ خودخواهی و خودبزرگ بینی

"Education must enable one to sift and weigh evidence, to discern the true from the false, the real from the unreal, and the facts from the fiction. The function of education, therefore, is to teach one to think intensively and to think critically."

Martin Luther King, Jr.
American civil rights leader

ویژگیهای افراد دارای تفکر نقادانه:

❖ روحیه پرسشگری

❖ خودنقدپذیر

❖ داوری وقضاوت به دور از تعصب (اغلب)

❖ گردآوری منابع مختلف و دقیق اطلاعاتی، راجع به موضوع

❖ بدون تفکر، نه چیزی رامی پذیرند نه رد میکنند

❖ یکسو نگریستند (توجه به جنبه های مثبت و منفی)

❖ قدرت بالای تجزیه و تحلیل و استنتاج

❖ دید وسیع و عمیق به مسایل

❖ گوینده ای متفکر و منطقی و شنونده ای فعال

❖ عاقبت اندیش

❖ توجه هم به کل هم به جزء

بررسی مقاله:

پژوهشی در سال ۹۲ انجام شد با عنوان: بررسی ارتباط بکارگیری تفکر نقادانه و خودتنظیمی با افزایش یادگیری زبان انگلیسی

تحقیق بر روی ۲۳۰ دانشجوی زبان انگلیسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مازندران انجام شد. ابتدا پرسشنامه مرتبط با راهبرد خودتنظیمی و تفکر نقادانه به آنها داده شد. سپس بطور تصادفی به ۲ گروه تقسیم و به هر ۲ گروه طی ۱۰ جلسه آموزش زبان انگلیسی داده شد. با این تفاوت که به گروه آزمایشی در کنار آموزش زبان، تفکر نقادانه و خودتنظیمی، آموزش داده شد. پس از بررسی و تجزیه و تحلیل آماری ۲ گروه، افزایش چشمگیری در یادگیری زبان انگلیسی گروه (کنترل) آموزش یافته (تفکر نقادانه و خودتنظیمی)، مشاهده شد.

باتشکراز استاد محترم , بابت راهنمایی هایشان
وصبر و حوصله شما دوستان عزیزم.

پایان

